Marek Rózycki

Ilości wyłączone i ograniczone

„Małe” jest piękne. „Małego” można przewieźć dużo i „małe” w zasadzie stwarza niewielkie zagrożenie. Czy jednak istnieje jakaś zasadnicza różniąca pomiędzy 10 tonami materiału zapalnego zapakowanego w małe opakowania po 300 ml a cysterna zawierającą taka samą ilość tego samego towaru? Teoretycznie prawdopodobieństwo powstania zagrożenia jest mniejsze.

Możliwość zapakowania towarów na zasadach zwolnienia oznaczony jest w sposób kodowy. Na jego podstawie potencjał niebezpieczeństwa całych ładunków lub poszczególnych opakowań jest rozpoznawalny jedynie dla fachowców. Prawdę poznajemy dopiero gdy zobaczymy opakowania wewnętrzne. Przepisy nie są logiczne! Natężenie zagrożenia limitowany jest masą brutto opakowania.

Eksperci ONZ ustalając przepisy klasyfikacyjne dla towarów uznanych za niebezpieczne w transporcie przewidzieli możliwość ułatwienia dla operacji transportowych. Generalną zasadą jest, by opakowania zawierające niewielkie ilości towarów niebezpiecznych w większości mogły korzystać z wielu wyłączeń i zwolnień od norm przepisów transportowych (lądowych, wodnych i lotniczych) . Przede wszystkim z zasady nie stosuje się przepisów w zakresie szkoleń wykonujących przewozy transportowe (wszak takie „małe” ilości nie są niebezpieczne), w zakresie wyposażenia pojazdów, w zakresie stosowanych opakowań (poza ogólnymi wytycznymi) oraz przepisów w zakresie kompletowania i ładowania przesyłek (za wyjątkiem ogólnej zasady, że ładunki zapakowane w jedno opakowanie w normalnych warunkach transportu nie mogą zareagować ze sobą niebezpiecznie). Pod tym pojęciem rozumiemy ryzyko powstania w efekcie reakcji pożaru lub/i znacznego ogrzania, powstania ognia, trujących lub szkodliwych gazów czy wytworzenia substancji żrących lub wytworzenia substancji niestabilnych chemicznie.

Transport lądowy

Istnieje jedno zwolnienie zwane LQ (Limited Quantitis). Przepisy definiują kody LQ od 0 (brak możliwości zastosowania do 29. Dla wszystkich przepisów LQ istnieją uregulowania odnośnie opakowania zewnętrznego. Dozwolone są bębny ze stali lub aluminium ze zdejmowaną pokrywą, kanistry ze stali lub aluminium, bębny z dykty lub tektury, bębny lub kanistry z tworzyw sztucznych a także skrzynie z drewna naturalnego, dykty, płyty pilśniowej, tektury, stali lub aluminium. Opakowania umieszczana na tacach w celu ich obciągnięcia folią termokurczliwą lub pakuje w karton. Opakowania muszą być wykonane z metalu lub tworzywa sztucznego, nie mogą być łamliwe i nie można ich łatwo przebić.

Każde z opakowań musi być zamknięte i oznaczone. Wymagane jest podawanie oznaczenia w rombie z wpisanym w niego numerem UN zapakowanego towaru (towarów) wraz ze zwrotem „UN” lub wpisanie zwrotu „LQ”.

Morze – czyli kodeks IMDG.,

Przewidziano możliwość zastosowania częściowych wyłączeń w zakresie sposobów pakowania. Wymagane jest stosowanie opakowań kombinowanych, przy czym maksymalna pojemność opakowań wewnętrznych nie może być większa niż 5 l/kg a masa brutto opakowania 30 kg. Wymagane jest dodatkowo oznaczenie wskazujące na zastosowane zwolnienie.

Transport lotniczy

Transport lotniczy towarów niebezpiecznych jest obłożony najsurowszymi obostrzeniami. Towary niebezpieczne, które przylecą samolotem mogą w zasadzie bez problemu być przewiezione statkiem, koleją lub samochodem. W przypadku towarów niebezpiecznych wysyłanych transportem lotniczym przepisy Dangers Goods Regulations przewiduje dwa rodzaje zwolnień. Po pierwsze część towarów może być przewożona przesłany w ilościach wyłączonych po drugie zaś w ilościach ograniczonych.

Wymagane przepisami lotniczymi oznaczenie sztuki przesyłki zawierające towary niebezpieczne w ilościach wyłączonych

Ilości wyłączone

Z wyłączenia korzystają tylko towary niebezpieczne dopuszczone do przewozu w przestrzeni pasażerskiej oraz zgodnie z kryteriami ściśle określonymi w przepisach. Określają one maksymalne pojemności (wagi) netto dla towarów w poszczególnych klasach. Pojemności te to dla przykładu 1g lub 1 ml dla ciał stałych lub cieczy w przypadków towarów w grupie Pakowania I lub II czy 30 g lub 30 ml dla towarów dopuszczonych innych niż wspomnianych powyżej. Każda sztuka przesyłki zawierająca towary niebezpieczne w ilościach wyłączonych musi być oznaczona nalepkami o wymiarach co najmniej 100 x 100 mm określającymi rodzaj zwolnienia. Oznakowanie powinno być naniesione lub nadrukowane na kontrastującym tle. Jeżeli opakowanie zawiera więcej towarów niebezpiecznych (OVERPACK) oznaczeni musi zawierać informacje o każdym z zawartych w nim towarów. Standardowo oznaczenie sporządza się po angielsku. Jeśli jest to konieczne napisy po angielsku mogą być przetłumaczone na inny język. Alternatywnie można zdublować oznaczenia w innym języku. Krawędź nalepki musi być zakreskowana czerwono liną diagonalną. Oznaczenie może być nadrukowane w kolorze czerwonym i czarnym na białym tle lub tylko w czerwonym na białym tle.

Ilości ograniczone

Rozwiązanie podobne do znanego z transportu drogowego „LQ”. Polega na zapakowaniu opakowań zawierających małe ilości towarów niebezpiecznych. Maksymalna waga opakowania to 30 kg. Szczegóły dla pojedynczych towarów przypisane są w szczegółowych instrukcji pakowania. Opakowania zewnętrzne winny być oznaczone zwrotem „LIMITED QUANTITY” lub LTD.QTY.” Co ważne dla towarów takich umieszcza się w dokumentacji przewozowej dane jak dla towaru bez zastosowanych zwolnień z podaniem kodu instrukcji pakowania którą zastosowano oraz zwrotem „LTD.QTY.”

W transporcie lotniczym wielką wagę przykłada się do jakości informacji zawartej na opakowaniu. Karton zawiera kilka pojemników o łącznej wadze 560 g netto. Substancja UN 1954 (GAZ SPRĘŻONY, PALNY, I.N.O.) Mimo małych ilości nie można zastosować żadnego zwolnienia!

Zestawienie zwolnień wynikających ze sposobu pakowania towarów niebezpiecznych.

	Transport Lądowy	Transport morski	Transport lotniczy	
Nazwa	Ilości ograniczone	Ilości ograniczone	Ilości wyłączone	Ilości ograniczone
Charakterystyka	Opakowania kombinowane lub tacki obciągnięte folią. Małe ilości od 5 l/kg	Małe ilości od 5 l/kg	Małe ilości w zakresie od 1-30 g (ml)	Małe ilości od 0,5 do 5 l
Wymagania dla opakowania	Waga nie więcej niż 30 kg karton i 20 kg tacka	Opakowanie kombinowane. Waga nie więcej niż 30 kg	Opakowanie kombinowane. Określone wymiary przesyłki. Opakowanie w kształcie skrzynki, dwa z trzech wymiarów zewnętrznych musi mieć większe niż 100 mm każdy. Opakowanie w kształcie cylindra musi mieć wysokość nie mniejszą niż 100 mm i średnice co najmniej 100 mm.	Opakowanie kombinowane. Waga nie więcej niż 30 kg
Oznaczenie	Romb z numerami UN poprzedzone zwrotem „UN" lub LQ	**Zwrot "UN" wraz z numerem UN „LIMITED QUANTITY" lub LTD.QTY."**	Nalepka Excepted	**Napis: „LIMITED QUANTITY" lub LTD.QTY."**
Dokumentacje	Brak wymagań	Dokumentacja jak dla towaru bez zwolnień oraz z zapisem „LTD.QTY"	Zasady ogólne	Dokumentacja jak dla towaru bez zwolnień ze wskazaniem zastosowanej instrukcji pakowania oraz zapisem „LTD.QTY"
Obowiązki	Ogólne zasady	Nadawca / Pąkujący zapewnia opakowania dobrej jakości	Nadawca / Pąkujący musi wykonać test wytrzymałości konkretnego zastosowanego opakowania	

Pamiętajmy!

Podstawą jakichkolwiek zwolnień lub wyłączeń jest odpowiedni sposób pakowania. Szczególnie w transporcie lotniczym poszczególni przewoźnicy mogą wprowadzać obostrzenia wynikające ze specyfiki ich działań lub zagrożeń (np. działań terrorystycznych). Przed nadaniem przesyłki do transportu musimy uwzględnia specyfikę wynikającą z wybranych form przewozu.